

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12—pengő.

Postatakarékpénztári csekk számla: 43.916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: URAY SANDOR.

Csánki Benjámín, a professzor

„Édesanyámat nem ösmertem, édesatyámat gyermekifjú koromban vesztettem el. Kiesett az életemből a tavasz...“ Csánki Benjámín egyik levelének e szavai sokat megmagyaráznak egyéniségéből. Szükszavú, zárkózott, befelé néző és befelé élő ember volt. Szíve közelségébe nagyon kevesen juthattak. Éppen ezért nagyon kevesen is ismerhették őt igazán. Pedig drága lelki kincseket és mérhetetlen szellemi gazdagságot hordozott.

Édesatyját, az egykori nagynevű füzesgyarmati lelkipásztort egyik személyes ismerője a szó legnemesebb értelmében vett „ősmagyar“ embernek nevezte. Nyugodtan mondhatjuk, hogy maga Csánki Benjámín is ezek sorába tartozott. A debreceni Kollégium nevelte. Szellemi képességei mindig az elsők soraiba emelték. A tudományok iránti erős érdeklődésére vallanak a „Közlöny“ lapjain megjelent, főként bibliai tárgyú cikkei és dolgozatai. Külföldi tanulmányútján öregbítette tudását. De állandóan gazdagította szellemi kincseit kunhegyesi segédlelkészisége, majd tiszafüredi és szeghalmi lelkészisége idején is. Tudományos érdeklődése sohasem volt egyoldalú. *Középpontban azonban mindig a Szentírás állott.* Egyetemi tanárrá ugyan 1914-ben a vallástörténet és rokontudományai tanszékre, majd később a keresztyén erkölcs-tan tanszékre nevezik ki, azonban érdeklődése legfőbb tárgya ekkor is az eredeti nyelvű Szentírás marad, ami szaktudományainak is nagy hasznára és előnyére szolgál. Különösen az ótestamentomi zsoltárok érdekelték. Az emberi léleknek és szellemnek e kimeríthetetlen gazdagságú és szépségű tárházát Arany János nyelvén szerette volna megnyitni a magyar lélek és magyar szellem számára. Ifjúságától szinte halála pillanatáig dolgozott e nagy célkitűzésén. Alapos exegetikai munkásságot végzett munkájához. Számos verses zsoltárfordítása meg is jelent egyes lapjainkban az utóbbi években, azonban az egészet együtt már nem adhatta

ki. A részleteket ismerve kétségtelenül olyan anyag, melynek összegyűjtése és kiadása megérdemli a fáradságot és a költséget is. Emlékét ez a kötet örízné, életét ez a kötet szemléltetné legmaradandóbban és legszebben.

Ez a Szentírás-szeretet formálta és határozta meg jellemét is. Munkáját mindig pontosan és lelkiismeretesen végezte. Sohasem nézte és kereste a dolgok könnyebbik végét, sőt éppen a legnehezebbet választotta, ami az alaposságot biztosította. Ítéleteiben tartózkodó és megfontoló volt. A kifejezéseket is a leg gondosabban megválogatta mondanivalóihoz. Határozott akarattal vitte keresztül azt, amit helyesnek ítél. Mint az egyetem Rectora (1929—30) jelentős kezdeményezésekkel írta be nevét az egyetem történetébe is.

A tudományt szinte határtalan tisztelettel becsülte, szolgálta és védelmezte. Aktuális tudományos iskolák nem bilincseltek le, tetszetős tudományos áramlatok sodra sohasem ragadta el. Alapvető normája mindig a Szentírás maradt, emellett legfőbb tekintélyei és útmutatói az egyházi atyák és a reformátorok, elsősorban Kálvin, akinek Institutióját rendkívül ismerte és szerette. A Biblia mellett ezt a könyvet ajánlotta nyomatékosan minden hallgatója figyelmébe. Mindent megismert, megmért a tudomány szigorú mérlegén és csak azt fogadta el, ami helytállónak bizonyult. A mai tudományos élet gyorsütemű tempóját nem vállalta s nem a felületességet sem, mely ennek kisebb-nagyobb mértékben velejárója.

A tudományos étellel azonban lépést tartott. Ismerte a Magyarországon szinte kritika nélkül hódító új reformatori (barthi) theologia alkotásait és célkitűzéseit is. Jól ismerte Wilhelm Herrmann, Barth tanítómesterét, az etikust és dogmatikust és mindig nagyobbnak tartotta, mint a tanítványt. Kierkegaard, Overbeck, Gogarten tanításait sem

hagyta figyelmen kívül, de éppen ezek ismeretében szegezte le figyelmeztető szavait tanítványai számára: „Mindazoknak, akik ma azzal az igénnyel lépnek fel, hogy minden theológiát megkorrigálnak, vagyis reformerek akarnak lenni, azt ajánlom, hogy *előbb tudományosan tanulmányozzák át az egész Szentírást* és ha van megfelelő filozófiai, történeti és szisztematikai fegyverzetük, csak akkor lépjenek elő. Ma nagy az erkölcsi felelősség!” Ez az egyetlen figyelmeztető mondat is erősen rávilágít arra, hogy mennyire a dolgok mélyére látott. Magát Barthot sem értékelte sohasem úgy, mint rajongói. Hideg tárgyilagossággal állapította meg, hogy „Barth mint reformer, nem áll ott, ahol a német theologia nagyjai állanak: Inkább eschatologikus prédikátor, mint systematikus”. Őva intett a legnagyobb vigyázatra az új theologiai irányzattal kapcsolatban, mely valami protestáns skolasztikához, vagy éppen szektárizmushoz is vezethet kellő óvatosság nélkül. Elég, ha Barthnak legújabbán a keresztséggel kapcsolatosan felvetett gondolatait méltatjuk figyelemre, mindjárt nem tartjuk sem túlzottnak, sem alaptalannak ezt a féltő buzgóságot.

Összefoglaló nagy mű nem jelent meg tőle. — Szaktárgyait azonban kéziratban feldolgozta s azokat állandóan formálgatta, egészítgette. Kisebb művei, dolgozatai szép számmal láttak napvilágot.

Csánki Benjámint kiegyensúlyozott bölcsesége, lehiggadt ítéletei természetszerűen nem hozhatták lázba és nem vihették rajongásba az ifjúságot. Ifjú korában ő maga is dinamikus természetű volt, mint az ifjúság általában. Az ifjúság azonban mindvégig és kivétel nélkül tiszteletteljes szeretettel és nagy megbecsüléssel vette körül. A benne rejlő nagy értékeket megismerték és megszerették.

Egyéniségét nyugalombavonulása alkalmával az akkori rektor, D. Csikesz Sándor jellemezte utólrétegetlenül, de a puritán férfiú ebben a jellemzésben sem magát kereste és látta, hanem édesatyját. „*Abban a jellemzésben, amit rólam adtál, boldogult édes Atyámra ösmertek.* Csodálatos dolog ez, de így van” — írja levelében.

Különös ragaszkodás és szeretet fűzte az ősi Alma Materhez, a Kollégiumhoz. Mindig hangsúlyozta és ápolta a gondolatot, hogy az Egyetem a Kollégium szülötte és munkájának továbbfolytatója. Büszkén írta egyik levelében: „Legyen szabad itt megemlíteni, hogy már nagyatyám az 1800-as évek legelején subscribált diákja volt az egyetem szülőjének, a Kollégiumnak. Lelkipásztor-édesatyám, hat fiútestvérem, gyermekeim, unokáim szintén ennek a neveltjei.”

B. e. Csánki Benjámint, a debreceni egyetem hosszú évtizedeken át egyik leghűségesebb professzorát így látták, ismerték és tisztelték tanítványai. Erős egyénisége, tiszta jelleme, mindhalálig való hűsége, tudománytisztelete és szeretete, de *mindenekfölött az egész Szentíráshoz való törhetetlen ragaszkodása* nemcsak példaképpül állanak előttünk, de kitörölhetetlenül szívünkbe is vésődtek.

Áldott emlékét kegyelettel őrizzük!

Dr. Módis László.

Hortí István püspökről,

Kormányzónk egyenes őséről tartott előadást Révész Imre püspök a nagybányai kollégiumi napon

Vasárnap, október hó 17-én a fényesmultú és áldozatkészségéről híres nagybányai református gyülekezet a debreceni Alma Mater javára kollégiumi napot rendezett. Az istentiszteleten Dr. Ferenczy Károly debreceni lelkipásztor, egyházkerületi főjegyző hirdette az Igét. Az azt követő matmen pedig, ahol a város társadalmának színe-java felekezeti különbség nélkül megjelent, művészi számoktól bekeretezeten Révész Imre tiszántúli püspök tartott előadást. Az előadás a nagybányai híres iskola és gyülekezet egykori nagynevű rektoráról, illetőleg lelkipásztoráról, Horti Istvánról szólt, aki 1630 táján született és 1684—89-ig erdélyi püspök volt. Az előadó úgy jellemezte Horti püspököt, mint aki az erdélyi fejedelemség összeomlásának szörnyű éveiben az egyik legerősebb tartóoszlopa volt a magyarságnak és a református egyháznak. Szakadatlanul utazott, hogy az eklézsiák, iskolák, lelkészek, tanítók és családjaik veszélyben forgó jogait és kiváltságait védelmezze. De ilyen kemény embernek bizonyult már Nagybányán is, ahol ifjú korától kezdve körülbelül negyedszázadig működött. Az egyház és az iskola jogainak, a prédikálás teljes szabadságának hallatlanul merész védelmezője volt még a különben jóindulatú és bőkezű városi tanácsal szemben is, amely többször akart vele szakítani, de nagy értékére tekintettel újra meg újra kibékült vele. Különösen jellemző, hogy Horti István egyszer éppen diákjóléti törekvései miatt akasztott tengelyt a városi tanácsal: az iskola diákjainak erősebb táplálására megszervezte a sorkosztoltatást, amit a tanács igen rossz néven vett tőle, holott ebben is neki volt igaza. Révész püspök nagy tetszés közben mutatott rá arra, hogy mindezek a vonások, amelyek a nagy ősből megvannak: az összeomlás közepett tanúsított rendíthetetlen bátorság, a felismert jog és igazság mellett való, alkut nem ismerő megállás és a magyar ifjúság testi-lelki fejlődéséért érzett felelősség milyen csodálatosan és mily nagy-szerű arányokban ismétlődnek meg a még nagyobb ükunokában, Kormányzónkban. Befejezésül meg azt a rendkívül érdekes adatot említette föl Révész püspök, hogy Horti István püspöksége alatt I. Lipót király tudtával felhívás ment az erdélyi reformátusokhoz Spinola ferencrendi szerzetes s bécsújhelyi püspöktől, I. Lipót gyóntatójától az egyházegység visszaállítása érdekében. A Horti István elnöklete alatt álló erdélyi generális zsinat alaposan foglalkozott a kérdéssel s azt a választ adta, hogy 1. az erdélyi reformátusok nagyon vágyakoznak a keresztény testvéreikkel való békesség után, de 2. a római katolikus részről mutatott útját az egységnek nem találják „sem alkalmasnak, sem elégségesnek”, végül 3. a kérdéssel nem is akarnak foglalkozni addig, míg a világ többi reformátusainak álláspontját meg nem ismerik. Révész püspök élénk tetszés közben mutatott rá arra, hogy ez az őszinte és tiszta

álláspont református részről mindhárom pontjában ma is szóról-szóra irányadó lehet ebben a kérdésben.

A kollégiumi nap alkalmával a mindössze 3000 lélekszámú nagybányai gyülekezet kb. 3000 pengőt adakozott a debreceni Kollégium javára.

A lelkészi nyugdíjintézet reformja

Ezzel a nagyfontosságú s mindnyájunkat közelről érdeklő kérdéssel foglalkozott a bihari egyházmegye lelkészegysége; az erre vonatkozó tervezetet, a bihari atyák óhajának engedve, az alábbiakban teljes terjedelmében közöljük; azzal a megjegyzéssel, hogy hozzászólásokat, megokolt esetben és módon, készséggel közlünk Lapunk hasábjain.

A bihari tervezet a következő:

1. Az Országos Református Lelkeszi Nyugdíjintézet tőkegyűjtéses rendszere 1944 január 1-től szüntessék meg s a járulékos, az évi szükségletnek megfelelő összegű kivetéses rendszer léptessék életbe. (E határozat meghozatalánál, illetve javaslat megtételénél nem a Lelkeszi Nyugdíjintézeti járulékos-terhek csökkentését, hanem kizárólag a nyugdíjas lelképásztor, lelkész-özvegyek és árvák a mai nehéz és százalomra méltó helyzetének enyhítését kívánja elérni.)

2. A Lelkeszi Nyugdíjintézetnek kötelezett tagjai mindazok, akiket az 1941: VI. tc. 3. § részint mint jogosított tagokat sorol fel, megszüntetvén a „jogosított” kitétel.

3. A Lelkeszi Nyugdíjintézetnek kötelező tagjai lesznek a segédlelkészek a II. lelkészképzés vizsga letételét követő év január 1-től kezdve.

4. A járulék kivetésénél az „egymás terhét hordozzátok” krisztusi parancsot kívánja teljesíteni: A járulék kivetésének alapját a tagok teljes javadalma, tehát az 5000 P-t meghaladó része is képezi.

5. A járulék az állást fenntartó és tagok után vetendő ki az évi szükségletnek megfelelő kivetési kulcs alapján. A kivetett járulékot fenntartó és tag egyenlő arányban, 50—50%-ban viselik, az külön vetendő ki.

6. A mai nyugdíj helyett 1944 január 1-től kezdve minden eddig érvényben volt, megállapított és folyósított nyugdíj helyett a következő fizetendő:

5 évi szolgálat után a	IX. fiz. osztály.	1. fokozatába,
10 „ „ „ „	a VIII. „ „	1. „
15 „ „ „ „	a VII. „ „	3. „
20 „ „ „ „	a VII. „ „	2. „
25 „ „ „ „	a VII. „ „	1. „
30 „ „ „ „	a VI. „ „	3. „
35 „ „ „ „	a VI. „ „	2. „
40 „ „ „ „	a VI. „ „	1. „

tartozó állami tisztviselők fizetésének megfelelő összegű nyugdíj folyósítandó.

7. A szolgálati korhatárok között nyugalmába vonulók nyugdíjának megállapításánál a legközelebbi magasabb vagy alacsonyabb fizetési osztálynak megfelelő fokozat állapítandó meg.

8. Özvegyi nyugdíj címén a férjet megillető nyugdíj 50%-a folyósítandó, ha az özvegy gyermektelen, ha nagykorú gyermeke vagy ha csak két kiskorú gyermeke van. Ha két kiskorú gyermeknél több gyermeke van az özvegynek, a férjét megillető nyugdíj 75%-a folyósítandó a gyermek nagykorúsága idejéig.

9. Neveltetési járulék címen mindenkor ugyanannyi és olyan feltételek mellett folyósítandó, mint amennyit az állam családi pótlék címen ad a köztisztviselőknek gyermekeik után. A teljes árvák részére 50%-al magasabb járulék folyósítandó.

10. Nyugdíjintézeti tagnak és özvegyének halála esetén a temetési segély címén a nyugdíjnak egy félevesi összege folyósítandó, a neveltetési segélyben részesülő árvák után pedig 3 havi neveltetési járulék összegű temetési segély fizetendő ki.

11. A fenntartóra és tagokra kivetett díjak minden

év október 1-ig kamatmentesen fizetendők. Az október 1-utáni hátralékok után az Intéző Bizottság által megállapított kamat fizetendő.

12. A lelkészi szolgálati korhatár 65 évre szállítandó le, illetve 40 évi szolgálatban állapítandó meg.

13. A nyugdíjintézetnek az a tagja, aki szolgálatképtelenség folytán 5 évi beszámítható szolgálat előtt nyugalmába vonul, vagy bármennyi szolgálat után olyan állásba lép át, melynél a lelkészi jellege fenntartható, végkielégítésre tarthat számot és pedig a befizetett tagdíja 25%-a erejéig.

14. Az 1943 december 31-én esedékes és fennálló fenn tartói járulék, belépési és évi tagdíj-hátralékok 3 éven belül évi egyenlő részletekben kamatmentesen törlesztendők le. (Nem értendő hátraléknak a 10, illetve 6 évre kivetett belépési járuléknak az 1944. és következő évekre kivetett része.)

15. A fentlevő hátralékok kötvénnyel fedezendők.

16. Az Országos Református Lelkeszi Nyugdíjintézet eddigi mindennemű ingatlan és ingóvagyonát változatlanul megmarad s a magyar református egyház birtokába és kezelésébe megy át, a Nyugdíjintézet megszűnével külön jogi személy lenni, s a vagyon elidegenítése csak az Országos Zsinat határozatával lehetséges. A nyugdíjintézet eddigi vagyonának tiszta hozama, jövedelme kizárólag a Lelkeszi Nyugdíjintézet céljait szolgálja.

17. A nyugdíjintézet mai készpénz vagyonának kölcsönül kihelyezett része, a kölcsön már korábban megállapított törlesztési részleteinek $\frac{2}{3}$ része ingatlanba fektetendő, $\frac{1}{3}$ része pedig forgótőkeként kezelendő, új kölcsön kiadása, kihelyezése nem eszközölhető, a lelkészi, özvegyi nyugdíj, illetve neveltetési járulék céljaira fordítandó. Jövedőben tőke nem gyűjthető!

18. A IV. tc. 2. § 2. bekezdésében foglalt elv törölendő és helyébe az vétessék be: „a megállapított nyugdíjakért a magyar református egyház anyagi felelősséget vállal”.

19. Az E. T. IX. tc. 30. §-ban foglalt rendelkezés szigorúan keresztülvendő.

20. Az 1—19. pontokban foglalt határozatok, mint javaslatok figyelembevétele és elfogadása után az 1933: IX., valamint az azt módosító XI. tc. 13—15. § s végül az 1941: VI. tc. 3. § átdolgozandók és módosítandók.

Lelkészegyesületi közgyűlés ezen határozatát közvetlenül az ORLE-közgyűléshez és fokozatos egyházi hatóságokon keresztül az Egyetemes Konventhez felterjeszteni rendeli.

Jegyezte és kiadta:

Csávás Sándor s. k.,
lelkészegyesületi jegyző.

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

FELSŐSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

A felsőszabolesi református egyházmegye Kisvárdán október 7-én tartotta őszi közgyűlését. Közének, biblia-olvasás és az esperes úr buzgó imádsága után Jármy Béla, az egyházmegye örökös tb. gondnoka köszönte meg a tőle megszokott közvetlenséggel tb. gondnoki tisztségbe való emelését, majd a megjelenteket üdvözölve a gyűlést megnyitotta. Az esperesi évi és időszi jelentés tárgyalásán kívül meghallgatta közgyűlés a számvevő szék jelentését és elismeréssel adózott az egyházak nehéz viszonyok közötti hősiességéről, mellyel megtartani igyekeztek mindegyik azt, ami rábízott. Kérte a közgyűlés az egyházi adók eddigi engedélyezett kulcsának a változott idők változott követelményeihez mért felemelését, a lelkészek kereseti adójának 1943 július 1-től való eltörlését, a lelkészek állami illetményeiről legalább félévenkénti részletes fizetési jegyzék kiadását. Tudomásul vette a Lelkészegyesület azon határozatát, hogy a lelképásztorok — a lelképásztor-özvegyek segélyezésére 50—100 pengőig terjedő összegek befizetésére kötelezték magukat, míg a barátkai missziói házra egyenként 10 pengő megfizetését vállalták. A missziói jelentés öröndetes előrehaladást mutat, bár nem titkolja, hogy a fiúk közötti munka mind nehezebb és eredményeiben csökkenő.

Örömmel vette tudomásul özv. Angyalossy Pálné róm. kath. testvérünk azon nemes elhatározását, hogy a szabocsbákai egyháznak iskolai építés céljaira 10 m. hold földet hagyományozott holtig tartó haszonélvezettel terhelten. A nagyszerű elhatározásban a református népnevelés megbecsülésének túloldalról jövő megbecsülését látja. Elfogadta Dr. Szabó Antal e. m. ügyész és Bedő Sándor e. m. világi főjegyző lemondását. Megerősítette e. m. ügyészi tisztségében Dr. Varga János kiskvárdai ügyvédet. Az egyes egyházak ügyei a jegyzői kar gondos előkészítésében és előadásában a legnagyobb egyhangúsággal intéztettek el. Ami pedig a legörvendetesebb: bíró-sági ügy egy sem volt.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

A hevesnagykunsági református egyházmegye 1943 október 13-án tartotta Szolnokon — a másnapra kitűzött egyházmegyei közgyűlés előkészítő gyűléseiképpen — a lelkészegyleti, a segélyegyleti, a missziói bizottsági és a vallásoktatási szakosztályi gyűléseket. Mindenik egyesület és bizottság igen fontos ügyeknek beható megtárgyalásával szolgálta a dús tárgysorozatú közgyűlés gondos előkészítését és gyors menetét.

Lelkészegyesület gyűlését Komlói Gábor belmissziói előadó áhítata vezette be a Józsué III: 5—7. alapján. — Bucsay László a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség ismertetéséről tartott előadást. — Dankó Sándor a Tiszántúli Egyházkerület felosztásának kérdését ismertette, az ügy minden részletére reámutató előadásában. Beható vita indult meg e kérdés felett, melynek végén lelkészegyleti gyűlés azt a határozatot hozta, hogy jól látja az Egyházkerület felosztásának előnyeit és hátrányait, de a mai időket magasabb szempontokra tekintettel nem tartja alkalmasnak a kérdésnek sem megvitatására, sem eldöntésére.

Missziói bizottság az időszerű jelentések letárgyalásán kívül, a verses idők szavától megintett felelősségérzettel vette tervbe a következő évről a missziói munkák és konferenciák egész sorát, a lelkek, egyháztagjaink és egyházi közösségeink erősítése érdekében.

Egyházmegyei közgyűlés Gaál István esperes bibliavetéseivel és buzgó imádságával kezdődött. Dr. Kuszka István egyházmegyei gondnok gyűlést megnyitó beszédében Isten gondviselő kegyelmét magasztalta, aki a dúló háborúk szörnyűségei közepette mindeddig megoltalmazta országunk nyugalmát s adott erőt, segédelmet Kormányzó urunknak élete 75 éves fordulóján is böles vigyázással vezetni nemzetünket. A továbbiakban megemlékezett Dr. Sóvágó Tibor egyházmegyei ügyész hősi haláláról és Dr. Rácz Albert egyházmegyei tanácsbíró október 10-én történt elhunytáról.

Egyházmegyei közgyűlés Gaál István esperes jelentését hallgatta meg a kanonika vizitációról és az egyházmegye életéről. Megnyugvással állapította meg a jelentés, hogy az egyházmegyében a belső és külső munka az újabb erőteljes növekedés gyümölcseit mutatja. Az isteni kegyelem böles gondviselésébe vetett rendíthetetlen hit csendült ki a jelentés szavaiból, amidőn megállapította, hogy e mostani ítéletidő szörnyű dúlásában nem a ma a fontos, nem is a holnap, nem is az élet, nem is a halál, hanem a *kegyelem*. Bízunk reá magunkat, ez nekünk bizonyos erősség: az lesz, amit e Kegyelem végzett felőlünk. Ha belefogódzunk hitünkkel, akkor még nagyobb próbáktól sem esünk kétségbe. Dolgozzunk hittel és reménységgel. Isten elvégezte sorsunkat. Nem kétségeskedhetünk.

Esperesi jelentés megemlékezett a Kollégiumi Akcióról, melynek során szép adományok tettek az egyházmegye területéről, de még további követelmények állanak előttünk e téren. Hiszen, amit a Kollégiumnak adunk, magunknak, a jövődönknök adjuk. S szólott a barátkai egyházkerületi missziói telepről, mely kimondhatatlan nagy nyereség számunkra is.

Külön szint és jelentőséget adott egyházmegyei közgyűlésnek az a tény, hogy az azon vendégként megjelenő báró Urbán Gáspár vármegyei főispán is szólsra emelkedett. Köszönetét fejezte ki úgy a maga, mint a vele együtt megjelent Alexander Imre alispán úr nevében az egyházmegyei elnökség és közgyűlés iránt azért a jóleső figyelemért, hogy évek óta meghívták és itt a vármegyházán tartani szokott közgyűlésen üdvözölték. S hogy ma köszöni meg ezt az évek során át tanúsított figyelmet — mint mon-

dotta —, tárgyi oka van. Az egész világot rázó s Hazánkat is kemény próbára tevő szörnyű világháború 5. évét éljük. Erős elhatározása, hogy nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem, hogy az erőknök ma szükséges felfokozásához azoknak hathatós segítségét kérje, akik a társadalom vezetésére hivatottak. Évek óta rokonszenves örömmel szemléli azt a harmonikus munkát és konstruktív erőt, mely ez egyházmegye munkájában megnyilatkozik. Ennek ma különösen nagy értéket tulajdonít. De az eltelt negyedszázad alatt az állami törekvéseink is sokképpen elősegítik és méltányolják történelmi egyházaink munkáját. Ma különösen nemes feladatuk az egyházaknak és vezetőiknek ezt a megértő támogatást azzal honorálni, hogy első sorba állanak ahhoz a törekvéshez, hogy egymás kezét megtárlják. A magyarság szempontjából sorsdöntőnek látszik a következő esztendő. Nem tudjuk melyik égtáj felé nézünk nagyobb vigyázással, de az kétségtelen, hogy nagy erőgyűjtésre van szükség. S ebben az egyházak vezetői igen áldásos munkát végezhetnek.

A szociális kérdésekről beszélve megállapítja, hogy a szociális törekvéseket és igényeket, a háború 5. esztendőjében, maradéktalanul kielégíteni nem lehet. Talán egyesek előtt különösnek tűnhet, de meggyőződéssel vallja, hogy a szociális törekvések megvalósításának alapja a rend és a fegyelem biztosítása, mert erre lehet ráépíteni biztonságosan az egyre jobban kiteljesedő szociális jólét épületét. Kárhozzátja azt az egyéni szüklátókörü önző meg nem értést, mely nem akar felemelkedni annak a méltánylásnak jogosságára, hogy ma a szociális segítségnek elsősorban a hadbavonultak és hadviseltek sorsa felé kell megnyilatkozni. A vezetőknök ez irányban való felvilágosító és meggyőző munkáját kérve, melegen köszönti az egyházmegyei közgyűlés elnökségét és alkotó tagjait. (N. K.)

MÁRAMAROS-UGOCSAI EGYHÁZMEGYE.

Eltemették Isaák Imrét. Néhány nap választott még el attól a remélt kedves órától, hogy köztünk és érettünk fáradhatatlanul munkálkodó esperesatyánkat örvendezve vegyük körül az egyházmegyei gyűlésen s megálljunk egy órára, átadva lelkünk szerető ajándékait esperessége tiz éves határkövének. Am az Úr gondolata más volt a mi gondolataink felett. Megállottunk a határkőnél, de döbbenetes gyászal. El kellett temetnünk a szív emberét, akit a szíve ölt meg. Az a nagyon szeretni tudó szív nem bírta ki az eleintén csekélynek látszó betegség lázát. Nem tudta kimélni magát. A köteleltségteljesítés mindennél előbbvaló volt nála. Öt nappal halála előtt, bár egy kis rosszulérzéstől beszélt, mégis elment Máramarosszigetre vármegyei gyűlésre, de ott már nem jelenhetett meg. A hirtelen súlyossá vált lázas kór kórházba vitte, ahonnan szerettei aggódóan gondos ápolása ellenére már csak kihűlt szívvel érkeztetett vissza szeretett gyülekezetébe.

Temetése elképzelhető nagy-nagy részvét mellett történt meg október 7-én. Püspök atyánk szólott a templomban az óriási gyülekezethez. Temetett úgy, oly meghatóan, amint megérdemelte Isaák Imre. Az élet ígét hirdette püspök atyánk, de az elfogódottság olykor-olykor ott érzett a hangján.

A temetőben egyházmegyeje, lelkésztestvérei, egyháza, a vármegye, a szigeti gimnázium, a város, a tanítóféstület vetek búcsút a drága férfiútól, akinek halálában is áldott az emlékezete.

Az esperesi hivatal vezetését Lajos Sándor fancieskai lelkipásztor, főjegyző vette át.

NAGYSZALONTAI EGYHÁZMEGYE.

Molnár Imre esongrádi főispán gondnoki beiktatása.

A nagyszalontai egyházmegye október hó 12-én tartotta közgyűlését Komádiban. Ennek első részében, díszközgyűlés keretében Percz István esperes beiktatta boldog emlékezetű Dr. Szarka Sándor, volt egyházmegyei gondnok elárvult örökébe, az egyházmegye presbitériumi által példás egyhangúsággal megválasztott új gondnokot: Dr. Molnár Imre esongrádmegyei főispánt.

Az új gondnok nagyvonalú beköszöntő beszédet tartott. Foglalkozott az egyház általános és részletes helyzetével, a felekezetek közötti viszonytal, az iskolákkal, a misszióval, az egyház és állam közötti viszonytal és még sok, időszerű, fontos kérdéssel. A végén biznyságot tett arról, hogy tisztét Istentől kapott küldetésnek, szolgálatnak tekintti

S Istenhez fohászokodott erőért és kegyelemért. A bibliai idézetekkel átszólt beszéd a közgyűlés tagjaira rendkívül nagy hatást gyakorolt.

Az új gondnokot üdvözölték az egyházmegye lelkészei, világi tisztviselői, tanítói és presbiterei nevében.

Úgy a gondnoki beiktatáson, valamint a közgyűlést követő ebéden résztvett Dr. vitéz Bonczos Miklós igazságügyi államtitkár és még sokan mások.

Az egyházmegyei közgyűlés tagjait, vendégeit a komádi presbiterek feleségei látták vendégül.

A közeledő vitéz Bonczos Miklós államtitkár nagyszabású beszédet mondott. Meg kell még említeni Újhelyi István róm. kath. és Solymár András evangélikus lelkészek felszólalásait. Ezek a beszédek igen jó szolgálatot tettek a felekezeti béke ügyének.

Mindnyájan abban a biztos hitben távoztunk el, hogy a kicsi, de nagymúltú nagyszalontai egyházmegye — sorrendben — Tisza Lajos, Tisza Kálmán és gróf Tisza István és Dr. Szarka Sándor után — ötödik gondnokában: Dr. Molnár Imrében azt a vezető férfiút nyerte, akire feltétlenül szüksége volt.

I R O D A L O M

Holnap felé. A Református Gyülekezeti Evangélizáció Baráti Társasága IV. láthatatlan konferenciája. Szerkesztette Békefi Benő. Nyiregyháza, 1943. Az újszerű kiadvány a bevezető után a múltból indul ki és a jelen nyomorúságain, tévedéseiben, feladatain és reményeiben keresztül vezet el a jövő kérdéseire. Konferenciái előadások gyűjteménye ez, a Református Gyülekezeti Evangélizáció Baráti Társasága egyházi és világi munkásainak tollából, férfiak és asszonyok, fiú- és leányifjúság részére. A kiadvány ára a konferenciái jelentkezési díj: 3:50 pengő.

A reformáció legaktuálisabb könyve: Stieckelberger: Reformáció hősei című munkája. A kiváló történelmi regényíró megragadó képekben eleveníti meg a reformáció hőseinek életét. A könyv füzve 6, kötve 8 P-s áron szerzhető be a protestáns könyvkereskedésekben, vagy a kiadónál: Traktátus Vállalat, Budapest, XI., Lágymányosi-u. 21. a.

Dr. Hegyaljai Kiss Géza: Kálvin János című könyve most jelent meg a Református Traktátus Vállalat kiadásában. A közelgő reformáció ünnepe különösen alkalomszerűvé teszi a könyv megszerzését és terjesztését. Ára 1:20 P. Megrendelhető a kiadónál: Budapest, XI., Lágymányosi-utca 21/a.

K R Ó N I K A

A legújabb konventi kiadványok a mai postával megérkeztek minden lelkipásztori hivatalhoz. Ezek között első helyen áll az Egyetemes Konvent 1943. évi május hó 19—20. napjain tartott gyűléseinek jegyzőkönyve: azt mernők mondani, hogy ez a jegyzőkönyv évről-évre terjedelmesebb. Megsodáljuk, hogyan volt képes a Konvent ennny ügyet két nap alatt elintézni... A mostani jegyzőkönyv 648 oldalas. Nyujt olvasnivalót bőségesen. Kiváltképpen az elméleti megnyilatkozásokra hívjuk fel a figyelmet; természetesen azokon túl is meg kell ismerkednünk a hozott határozatok minden bennünket érdeklő vagy érintő részével. Ezek nélkül Anyaszentegyházunk élete folyásáról nem lenne tájékozottságunk. A fentebb említett jegyzőkönyvhöz volt mellékelve: „Szabályrendelet a nemreformátus iskolákban folyó református vallásnevelésről és vallásos nevelésről és ezek felügyeletéről” című füzet, melynek alapos és részletes megismerése mindnyájunkra nézve elengedhetetlen. És végül a konventi elnökség szükségesnek ítélte újra közrebozsátását (hisszük kivált a felszabadult részekre tekintettel) a következő rendelkezések: „Utasítás a házasság felé közt a gyermekek vallása ügyében kötött, egyházunkra nézve sérelmes megegyezés esetén követendő eljárásra.” Bőles dolog volna ezt az Utasítást a presbiteri gyűléseken és egyházi tanácsuléseken ismertetni. Idekapcsoljuk még azon jámbor kívánságot is, amit a felszabadult országrészek lelkipásztorai egy értelemmel hangoztatnak, hogy az egyházi Törvénykönyv missziói tör-

vényszakaszához kiadott s néhány évvel ezelőtt az egyik konventi jegyzőkönyv mellékletében megjelent végrehajtási utasítást újra ki kellene nyomtatni és pedig annyi példányban, hogy minden presbiternak és egyházi órállónak jusson belőle. Efelől egyébként, bár nem hivatalos helyről, az az értesülésünk van, hogy az egész utasítás megfelelő átdolgozása és kibővítése tervbevetetett. Bárcsak mielőbb valósulna ez a terv. Benne közre kellene adni a Konvent által megállapított speciális vasárnapok (hősök, anyák, árvák stb. stb.) hivatalos jegyzékét s azok megtartására vonatkozó konkrét utasításokat is. Boldogok volnánk, ha jámbor szándékainkról illetékes tényezők kegyesek volnának tudomást szerezni.

A református Egyetemes Konvent tankönyvbizottsága folyó évi augusztus hó 27-én tartott ülésén elhatározta a református polgári iskolák és tanító(nő)képzőintézetek részére református szellemű tankönyvek kiadásának előkészítését, s a tankönyvkiadás megszervezésével Dr. Papp Ferenc, Debrecen, Dóczy-intézeti főigazgató, egyházkerületi középiskolai főfelügyelőt bízta meg.

Szerkesztői üzenet Sárközüjlakra és Tiszakanyarrára. A Debreceni Protestáns Lapban évek óta számtalanszor megírtuk és kértük a lelkipásztortestvéreket, hogy pályázati hirdetéseket ne a szerkesztőség, hanem a kiadóhivatal címére mellőztassanak küldeni. Ugyanez a meghagyás a Debreceni Protestáns Lap minden egyes számában, pályázati hirdetések fejezetében hétről-hétre ki van írva. Ennek ellenére állandóan kapja a szerkesztőség a pályázati hirdetéseket tartalmazó leveleket. Legfrissebben Sárközüjlakról és Tiszakanyarról. Ismétellen és nyomatékosan kijelentjük, hogy az ilyen hibásan irányított levelekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget. A szerkesztőség postáját nem mindig egy és ugyanaz az egyén bontja fel; a felelős szerkesztő tehát a munkatársak ténykedéséért nem vállalhat garanciát. Minket mély szomorúsággal tölt el az, hogy az Egyházkerület hivatalos lapjának állandó természetű közleményét sem mellátják figyelmükre egyes lelkipásztortestvérek.

Kivonat a debreceni református egyházmegye Debrecenben 1943. évi szeptember hó 29-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvéből. 45. szám. A pestkörnyéki református egyházmegye esperese körlevélben hívta fel a lelkipásztorok figyelmét, tegyenek jelentést, hogy az állami és községi iskolák tantermeiben s a tantestületi szobákban ki van-e függesztve korpuszos kereszt. A jelentések szerint úgy az alsófokú, mint a középfokú iskolák egész nagy számban ott találták a korpuszos keresztet. Ez ellen észrevételeiket az iskola hatóságainál be is jelentették s rámutattak arra, hogy ez az 1907. évi XXVII. tc. és a 2339—1938. M. E. számú rendelettel ellentétes. Csepelen az iskolagondnokság azt jelentette ki, hogy a fenti törvénycikk és rendelet csak régebbi iskolákra vonatkozik. Pesterzsébeten pedig úgy hírdalták át a kérdést, hogy a református istentiszteletek idejére levették a keresztet. Ezekről az esperes jelentett az egyházmegyei közgyűlésnek s a közgyűlés 61. számú határozatával felettes hatósága útján felterjesztést intézett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez és a sérelmes eljárás orvoslását kérte. Egyúttal a határozatot minden egyházmegye közgyűlésének hasonló állásfoglalás céljából megküldi. *Egyházmegyei közgyűlésünk a maga részéről is megállapítja, hogy 1. a fenti eljárás az 1907. évi XXVII. tc. félre nem érthető rendelkezésével, valamint a 2339—1938. M. E. sz. rendelettel is ellentétben áll. Következésképpen, aki a törvény világos rendelkezését nem tartja be vagy félre magyarázza, az a törvények tiszteletét ássa alá s maga is törvénytörő lesz. 2. Nemzetünk életének a mai igen nehéz idejében nagy felelőtlenségre valló intézkedés a törvények vagy törvényes rendeletek megerőltetése. A nemzet különböző vallású polgárai előtt egy pillanatra sem szabad azt a látszatot keltetni, hogy a törvényt mindenki tetszése szerint magyarázhatja, mert az kiszámíthatatlan következményekkel jár s az ország tekintélyét ássa alá. 3. A törvény világos rendelkezésének meg nem tartásában felekezeti túlkapást lát s azt minden körülmények között megakadályozandónak tartja. Nincsen semmi szükség a felekezeti érzékenységet élesíteni s ezzel a nemzeti építőerők összefüggését bénítani. 4. A fentiekre tekintettel a pestkörnyéki református egyházmegye határozatát magáévá teszi, amellyel állást foglal s ezt az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszteni elrendeli.*

Tízéves kápláni találkozó. A debreceni református teológiai fakultáson 1933-ban végzett lelkészek 1943 október 7-én tízéves találkozóra gyűltek össze. A talál-

kozók a kollégiumi Oratóriumban hálaadó istentiszteleten vettek részt, melyen Seri András nagykőrösi tanítóképzőintézet tanár, egykori szénior végezte a szószéki szolgálatot. Majd a kollégiumi Nagykönyvtár, az egyetemi könyvtár az egyetem auláját, valamint az egyetemi templomot tekintették meg Dr. Erdős Károly egyetemi tanár, volt professzoruk vezetésével. A találkozón egybegyültek délelben az Arany Bikában közös ebéden vettek részt, melyen Pótor Sámuel csengeri lelkész a debreceni Kollégiumnak, mint Alma Maternek támogatását kérte az egykori diák-társaktól. A találkozón egybegyültek 480 P-t ajánlottak meg a Kollégium javára, melyből 320 P azonnal be is fizetett, a többi ez év végéig szintén befizetést nyer.

A találkozón megjelentek: Balázs Csaba Ernő bodrogolasi, Bodnár Péter zsurki, Csávás Sándor bojti, Csontos Jenő hencidai, Mauritz Gyula szirmai, Molnár Elemér tiszaszentimrei, Pótor Sámuel csengeri, Szakács József nyírpárasznai, Szónok Béla kékesi, Szücs András nagyszekeresi, s Vadon Sándor tunyogi lelképásztorok, Batta László szatmárnémeti gimnáziumi vallástanár, Bíró Béla hajdúnánási gimnáziumi h. tanár, Hadházy Lajos nyíregyházi tanítóképzőintézet tanár, Dr. Rácz Jenő debreceni tanítóképzőintézet vallástanár, Seri András nagykőrösi tanítóképzőintézet tanár, Szöke Mihály mezőtúri leánygimnáziumi vallástanár, Dr. Papp Géza kaposvári tanügyi fogalmazó, Szabó Lajos tisztviselő, Kállay Imre hajdúnánási tanyai lelkész, Jakab István nagyecsedí hitoktató, Tóth István mezőhegyesi és Rápolthy Árpád debreceni segédlelkészek.

Távolmaradásukat kimentették: Ács Mihály barátikai missziói, Vásárhelyi (Zsarkó) Lajos özörényi lelkészek, Buzogány János mezőhegyesi cukorgyári tisztviselő.

A találkozón egybegyültek kegyelettel adóztak a néhány nappal előbb tragikus körülmények között elhalt Asztalos Ferenc hegyközszáldobágyi lelképásztor és az orosz fronton eltűnt Bakó András volt osztálytársak emlékének.

A találkozón megjelentek Kállay Imre, Mauritz Gyula, Seri András, Csávás Sándor és Szónok Béla lelképásztorok feleségei is.

Délután felkeresték a nagyverdői Köztetetőben a volt professzorok: Csikesz Sándor, Csánky Benjámin és Dr. Lencz Géza, valamint Dr. Baltazar Dezső és Maklary Károly püspökök sírját.

A találkozón egybegyültek elhatározták, hogy — Deo volente — 5 év múlva 15 éves találkozóra jönnek össze. Jegyzőkönyvileg köszöntik a megjelenésben akadályozott volt professzorokat, köztük Dr. Révész Imre püspök urat, aki Isaák Imre esperes temetése miatt kimentette magát a találkozóról, valamint a volt osztálytársakat s egyben felhívták őket a találkozó örömeire a debreceni Kollégium támogatására. Az értekezlet elnökévé, a találkozó megrendezőjévé: Pótor Sámuel csengeri lelkészt s jegyzőjéül Csávás Sándor bojti lelképásztort választották meg.

Október 29-től november 9-ig tartanak az idei V. Országos Protestáns Napok. Az Országos Bethlen Gábor Szövetség, mint a magyar protestáns társadalom egyetlen és átfogó szervezete, ebben az esztendőben is — immár ötödször — a hagyományos belső lelki tartalommal megrendezi a magyarországi protestáns társadalom hitelesítő és nemzetépítő seregszemléjét, az Országos Protestáns Napokat. Ezúttal a válságba jutott emberért imádkozik Magyarország közel négy milliónyi protestáns társadalma. Ezekben a nehéz időkben, amikor az egész világ a válság súlyos idejét éli, mindenél fontosabb, hogy a magyar nemzet és a magyar protestáns társadalom is — az a társadalom, amely mindig kivette részét a nemzet építésében — acélos lélekkel, bizakodással tekintsen a jövő felé és álljon azon az őrhelyen, ahová a Gondviselés állította. Az V. Országos Protestáns Napok gazdag napirendjét ünnepi istentiszteletek vezetik be valamennyi fővárosi protestáns templomban. Tasnádi Nagy András, a Szövetség elnöke és Dr. Ravasz László püspök rádióelőadást tartanak. A hagyományos gazdag tartalommal kerül megrendezésre a Vigadóban a Reformáció Emlék-ünnep, a Nemzeti Színházban ünnepi előadás keretében Zilahy Lajos színműve a „Süt a nap”. A Napok kiemelkedő eseményei a Luther—Kálvin Emlékest; protestáns nagygyűlés „A vasárnap megszenteléséért”; a Protestáns Leventeünnepély; szórvány-konferencia; protestáns aszsony-konferencia; az Országos Református Szeretetszövetség Baráti Társaságának közgyűlése; az ORJÓ és az ORLE közgyűlése; a Budapesti Protestáns Énekkar hangversenye; Protestáns Irodalmi Társaság irodalmi délutánja; a Kálvin

Szövetség előadás-sorozatának megnyitója, továbbá különböző protestáns egyesületek, szervek díszgyűlései, megbeszélései, konferenciái. A Napok keretében szolgálnak Makkai Sándor, Kapi Béla, Enyedy Andor, Turóczy Zoltán püspökök s a protestáns közélet egyházi és világi vezetői. Felvilágosítást és részletes napirendet kívánatra készségesen küld az Országos Bethlen Gábor Szövetség, Budapest, IV., Semmelweis-u. 17. I. em. Telefon: 185-308, 389-174.

„Az egyházak és a béke” címen figyelemreméltó cikket közöl „Az Egység Útja” c. róm. kath. folyóirat Keller Adolf svájci református tudós, a tollából, a „Neue Zürcher Zeitung” július 18-i számából. A világ minden részében a különböző keresztyén egyházak részéről a békére vonatkozólag elhangzott nyilatkozatokat közös nevezőre hozva ismerteti. Főbb gondolatait a következők:

„Ha az egyház béketörekvéseiről beszélünk, akkor azokat, mint kerek egészet, nem pedig, mint ennek vagy annak a felekezeti csoportnak magánynyilatkozatait kell tekintenünk.

Az egyház a szabadságot a béke legnélkülözhetetlenebb feltételeihez számítja. Nincs béke szabadság nélkül! A politikai és vallási szabadság nem jelent két olyan párhuzamos vonalat, amely seholy sem metszi egymást. Az egyház tudja, hogy az emberi méltóság titokzatos módon összefügg a szabadsággal. Egy hatalom sem szenvedett és beszélt annyit a háború folyamán a szabadság érdekében, mint az egyház: sem a jog, sem a tudomány, sem a művészet.

A békenyilatkozatoknak második közös vezérgondolata a szociális igazságosságnak követelése. Az egyház nem ismer politikai békét, mely nem volna egyben társadalmi béke és az osztályoknak békéje is.

Ezeknek a közös egyházi követelményeknek harmadik pillére újra egy nemzetközi népközösségnek felépítése és felelős központi hatalommal való kiépítése, mert a rend és béke közösséget tételez fel, és mert közösség, felelősség, összműködés nélkül a világ a fejtelenség martaléka lesz.

Az egyház békemunkájának ilyen elemző összehasonlításakor a következő értékes elgondolás tűnik elő: itt valóban nincs többé az egyházi csoportok közti féltékenykedésről szó, hanem a Krisztus békebirodalmához fűződő erkölcsi érzésnek és hitnek örvendetes közösségi kapcsolatáról és ezzel egy közös keresztyén erkölesről.

Másodszor ezekben a békenyilatkozásokban a keresztyén egyháznak helyettesítő szerepe jut kifejezésre. Az egyház ma milliók szóesővévé válik és azok helyett beszél, akik nem beszélhetnek.

Harmadszor az ilyen összehasonlításból azt a vizsgálatot nyerjük, hogy az egyházi egység ma seholy sem nagyobb, mint abban a követelésben, hogy a békeasztaltól a gyűlöletet és bosszút távolartsák.”

HIVATALOS ÉRTEŚÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4689—1943. szám.

TÁRGY: *Anyakönyvi kutatás.*

FELHÍVÁS.

Hentes Víg József honvéd (Tábori postaszám: F—356) kérelmére elrendelem nevezett nagyszülei: Hentes Víg Miklós és Hasznosi Katalin születési és házasságkötési helynek és idejének felkutatását. Az okmányokra származás igazolására lenne szükség.

Megtalálás esetén Vogl Tivadarné, Budapest, III. ker., Csúshegy, 21,222/3. hrsz. a. lakos értesítendő.

Debrecen, 1943 október 21.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

7643—1943. szám.

TÁRGY: *Anyakönyvi kutatás.*

FELHÍVÁS.

Kiss Andrásné Pataki Juliánna nyíregyházi (Serház-u. 17. sz.) lakos kérelmére elrendelem néhai nagyszülei házassági anyakönyvi bejegyzésének felkutatását.

Furkó Sándor és neje Vasvári Máriára vonatkozólag lenne megállapítandó, hogy nevezettek, akik közül Furkó Sándor református vallású, földműves, 1851-ben Kabán, Vasvári Mária gör. kath. vallású nő Hajdúdorogon született és első gyermeküket 1875-ben a nyíregyházi református egyházban kereszteltették, hol és mikor kötöttek házasságot. Különösen kérem a Szabolcs- és Hajdú vármegyék területén lévő egyházközség anyakönyveinek átvizsgálását.

A bejegyzés megtalálása esetén kérelmező értesítendő, aki a felmerült költségeket meg fogja téríteni.

Debrecen, 1943 október 15.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4618—1943. szám. TÁRGY: *Népiskolai VIII. o. tanulók konfirmációi előkészítése.*

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű lelkipásztor urakhoz.

Az Egyetemes Konvent tankönyvügyi bizottsága a folyó évi augusztus 27-én tartott ülésén 7. szám alatt hozott határozatával arra kérte az Egyetemes Konvent elnökségét, hogy a népiskolák VIII. osztályába járó tanulók konfirmációi előkészítése és az általuk használt tankönyvek tekintetében — addig is, amíg a népiskolai vallásoktatás és a konfirmációi előkészítés összhangbahozatala tekintetében az Egyetemes Konvent véglegesen határoz — ideiglenesen adjon útbaigazítást.

E felkérés és Dr. Imre Lajosnak, az iskolai vallásoktatás és a konfirmációi előkészítés összhangbahozatalára kiküldött ad hoc-bizottság elnökének javaslata alapján az 1943—44. tanévre az egyetemes konventi elnökség az alábbi eljárást ajánlja:

A népiskolák VIII. osztályába járó református vallású tanulók konfirmációra való előkészítése lelkipásztori feladat, azért azt kivétel nélkül mindenütt a gyülekezet lelkipásztorának kell végeznie. Használandó tankönyv az Apostol-féle konfirmációi káté.

A református népiskolák VIII. osztályába járó tanulók vallásoktatását — ami a Vass Vince-féle Hit- és erkölcsstan alapján történik — kívánatos, hogy a lelkipásztor végezze. Ettől eltérni csak akkor lehet, ha a VIII. osztályba járó tanulók létszáma, vagy az osztályoknak egymástól való távolsága (Debrecen, Hajdúszoboszló, Cegléd, Kecskemét stb., vagyis nagykiterjedésű városok) azt elkerülhetetlenné teszi.

A nemreformátus népiskolák VIII. osztályába járó református vallású tanulók vallásoktatásáról — a Vass Vince-féle Hit- és erkölcsstan használása mellett — az I—VII. osztályba járó tanulókéhoz hasonló módon kell gondoskodni.

Debrecen, 1943 október 18.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4624—1943. szám. TÁRGY: *Takarékoskodás a papiros-sal: megtelt írófüzeteknek és más papírneműnek összegyűjtése.*

KÖRLEVÉL

valamennyi tanintézet tekintetes igazgatóságához.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 85,199—1943. X. ü. o. szám alatt a tankerületi kir. főigazgatókhoz intézett rendelete másolatát azzal a felhívással közlöm a főhatóságom alá tartozó iskolákkal, hogy e rendeletben foglaltakhoz alkalmazkodni szíveskedjenek.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

„Értesítem a kir. Főigazgató urat, hogy a fent jelzett tárgyban 111,631—1942. V. 1. szám alatt kiadott intéz-

kedésemet akként módosítom, hogy a Budapest székesfőváros területén működő valamennyi iskola a Vakok Szövetségének (Vakok Világa c. lap kiadóhivatala Rákoshegy) bocsátja rendelkezésére az összegyűjtött papirosneműket. A vidéki iskolákra vonatkozólag a 111,631—1942. V. 1. sz. közlemény rendelkezései változatlanul érvényben maradnak. Ezekre az iskolákra vonatkozólag tehát a 46,494—1939. V. 1. számú rendelet hatályát veszti.

Debrecen, 1943 október 18.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

4665—1943. szám. TÁRGY: „*Jó Pásztor*“ *albizottság és munkája.*

KÖRLEVÉL

a kebelbeli összes lelkipásztorokhoz és egyéb lelkészekhez.

Missziói egyetemes felelősségünkre utalással kérem, méltóztassék tudomásul venni az alábbiakat:

„*Tudnivalók az Egyetemes Konvent „Jó Pásztor” albizottságáról és munkájáról.* 1. Miért nevezte el magát a „Jó Pásztor”-ról konventi missziói albizottságunk? Mert az Úr Jézus nevében, lelkével és parancsából végzi reá váró pásztori szolgálatát. 2. Mi a „Jó Pásztor” albizottsága célja? A református egyházunkba áttért református egyháztagok lelkigondozása és szociális segítése. 3. Miért végzi ezt a szolgálatot külön is a református egyház? Mert egyházunk tagjai között vannak olyan csoportok, akiknek lelki és anyagi helyzete különleges missziói módszert és gondozást igényel. 4. Nem jelent elkülönítést a különleges gondozás? Nem, mert I. gyülekezetekben folyik a munka: II. az egyház hivatalos szolgálói végzik a református gyülekezeti elv szellemében; III. a lelkigondozottak az albizottság munkájától függetlenül épügy résztvesznek a gyülekezeti életben, mint azelőtt, sőt: még talán hathatósabban. 5. Milyen munkát végez a „Jó Pásztor” albizottság? I. A honi és határon túl szolgáló munkatáborosokkal levelez, ruhasegélyben részesíti őket, tudakozódik felőlük. II. A munkatáborosok és a szolgálat közben elhalt hozzátartozóinak s általában minden erre rászoruló áttért egyháztagnak lelki vigasztalással, díjmentes jogi tanáccsal és anyagi segítséggel szolgál. III. Gyülekezetekben evangélizációt rendez. IV. Minden csütörtök délután 5 órakor a nőknek, minden vasárnap délután 4 órakor a fiúknak és minden szombaton este 7 órakor együttes közönségnek állandó bibliaórát tart a Szabadság-tér 2. szám alatt lévő gyülekezeti ház tanácstermében (II. emelet). V. Hasonló szolgálat végzésére vidéki csoportokat létesít, hogy a munka teljesebb legyen. 6. Ki vagy kik állanak e munka mögött? Egyfelől a református egyház legmagasabb végrehajtó szerve, az Egyetemes Konvent, másfelől a missziói felelősséget érző gyülekezeti tagok. 7. Mit kér a református egyház vezetősége ezektől a gyülekezeti tagoktól? I. Buzgó kitartó imádkozást. II. A munkában való odaadó részvételt. III. Áldozatra kész, nagyon komoly adakozást. 8. Kiktől várunk adományt? Mindenkitől, aki szívébe vési a Máté evangélium 25. fejezetének 31—46. verseit; főleg pedig azoktól, akik a legmélyebben megértik ez egyháztagok lelki és testi segítésének szükségességét. 9. Hogyan lehet adakozni az albizottság céljaira? Csakis befizető-lappal. Készpénzadomány felvételére *senki* *sines* felhatalmazva. 10. Hova kell fordulni felvilágosításért? Az albizottság Budapest, V., Szabadság-tér 2. szám alatti I. emeleti irodájába, ahol a titkár minden hétfőn és szombaton 3—5-ig, szerdán pedig 3—7-ig áll testvéreink rendelkezésére.”

Minden olyan lelkésztestvéremet, akit pásztori munkájának valamelyik ága a „Jó Pásztor” által gondozottakkal kapcsolatba hoz, felhívom és elkötelezem, hogy a „Jó Pásztor” albizottsággal lépjen közvetlen kapcsolatba.

Debrecen, 1943 október 19.

Atyafiságos tisztelettel:

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK TANKÖNYVEK, FÜZETEK, ISKOLASZEREK

LEGNAGYOBB RAKTÁRA

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65.) kell beküldeni.

Hirdetési díj szavanként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

A Leánykálvineum Igazgatótanácsa pályázatot hirdet a nyíregyházi református polgári leányiskolában lemondás folytán megüresedett földrajz-természettan-torna szakos államsegélyes helyettes vagy rendes tanári állásra. Pályázhatnak: protestáns vallású polgári vagy középiskolai megfelelő szakos tanárnők. Javadalom az állammal meg egyező. Esetleges internatusi elfoglaltság fejében lakáspénz helyett természetbeni lakás és teljes ellátás jár. A szabályszerűen felszerelt kérvényeket október 30-ig kell az intézet igazgatóságához benyújtani.

Fábiánházi református egyházközség pályázatot hirdet III. sz. tanítói állásra. Fizetés, köteleesség törvényszerű. Férfiak s nők egyaránt pályázhatnak. Pályázati határidő 21 nap.

A hajdúszovátai református egyházközség pályázatot hirdet a IV. sz. tanítói állásra. Javadalom: 43% helyi hozzájárulás, lakás vagy lakbér. Államsegély. Köteleesség díjlevél szerinti. Orgonázás megkívántatik. Pályázati határidő 21 nap. Kérvények Lelkipásztori Hivatal címre küldendők.

A kisújszállási református egyházközség pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett orgonistakántori állásra. Javadalom: 943 P készpénz, 15 magyar hold föld haszonélvezete, 20 q búza, 13 q árpa, 35 q tűzifa, négyszobás lakás. Törvényszerű családi pótlék. Stólajövedelem: cca 1300 P. Köteleesség: az egyházi törvények szerint a kántori teendők végzése, a református fiú- és leányiskola V-VI. osztályaiban énektanítás. Az egyház rendszeresített álláson segédkantort tart. Gimnázium és polgári leányiskola helyben. Bemutatózó szolgálat meghívásra kötelező. Pályázati határidő november 20. Pályázati kérvények a presbitériumhoz intézve Református Lelkészi Hivatal, Kisújszállás címen küldendők.

Sárközüjlak református egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Tanítói javadalom: lakás és kert természetben, 6 hold szántóföld, 4 hold kaszáló, legelőrész, 20 m³ tűzifa beszállítva. Kántori javadalom: 12 1/2 q búza, öt és fél mázsa tengeri, 12 m³ tűzifa beszállítva és stóla. Államsegély a 420 pengőre értékelt tanítói javadalom után nyer kiutalást. Köteleesség: kántori teendők, énekkar vezetése, belmissziói munka, nyolcosztályú osztatlan iskola vezetése, lelkész helyettesítése akadályoztatása esetén. Pályázati határidő 21 nap. Felszerelt pályázati kérvények Református Lelkészi Hivatal, Sárközüjlak címre küldendők.

A szöllősgyulai református egyházközség pályázatot hirdet orgonista kántortanítói állásra. Javadalom: 8 hold föld, adóját az egyház fizeti, 10 q búza vagy napi ára, 120 pengő készpénz, 16 köbméter kemény tűzifa, stóla és államsegély, természetbeni lakás melléképületekkel. Állami értékelése 16 értékegység és 120 pengő. Köteleessége az egyházi törvényekben és szabályrendeletekben lévő. Pályázati határidő 21 nap. Pályázati kérvények törvényszerűen felszerelve Református Lelkészi Hivatalhoz Szöllősgyula (Ugocta m.) küldendők.

Tiszakanyár református egyházközség iskolaszéke megújítja a már kétízben IV. sz. tanítónői állásra közölt pályázati hirdetményét.

A tunyogi református egyházközség pályázatot hirdet a II. sz. tanítónői állásra. Fizetés: alapfizetés 30%-a egyháztól, a többi államsegély. Köteleessége a reabizott osztályok tanítása és belmissziói munkák. Posta, vasútállomás helyben. Az iskola háromtanerős. Pályázati határidő nov. 21. Cím: Református Iskolaszék, Tunyog (Szatmár megye).

TARTALOM:

Dr. Módis László: Csánki Benjámin, a professor
Révész Imre: Horti István püspökről
Csávás Sándor: A lelkesi nyugdíjintézet reformja
Hírek az egyházmegegyéből — Irodalom — Krónika —
Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények —
Hirdetések

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1943—2411.

A

Méliusz

KÖNYVKERESKEDÉSSEN
Debrecen, Ferenc József-út 26.

MAGYAR ÁLTALÁNOS
HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Piac-utca 45-47. Telefon: 23-70, 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL.

DEAK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő

és papiszabósága. Hódmezővásárhely, V., Kálmán-
utca 1e sz.
Az országos híri Szántó L.-nek 1935 óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készítik ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Régit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Ellismerő és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portómentesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református Iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó
templomépítési, tatarozási és tervezési vállalata
tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen
szolgál, helyszínre leutazik.

Kálvinista cég!

Vállalati összegének 2-5%-át a református lelkészárva javára adja
Számos elismerő és kitüntető bizonyítvány.

Tiszalök.

Postafiók 11.

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS
PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG
KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN
FÉNYES
ILONA
RIMASZOMBAT